
RELACIONS INTERNACIONALS A L'ÈPOCA CONTEMPORÀNIA (L'Àfrica Subsahariana: del repartiment de la Conferència de Berlín (1884-1885) a la globalització.)

Codi: 28880
Professor: **Just Casas Soriano**
Curs 2008-2009 (2n quadrimestre)
Tipus d'assignatura: **Optativa**
Número de crèdits: 6

REQUISITS O RECOMANACIONS: *Les classes es faran en català. Es recomana disposar a banda dels mapes que es lliuraran amb el dossier de lectura obligatòria, d'un atlas per consultar amb més claredat la situació geogràfica de l'àrea tractada i els països que la componen.*

OBJECTIUS: *Tal i com ja indica el propi enunciat de l'assignatura, aquesta es concreta en un espai físic i geogràfic molt específic: l'Àfrica Subsahariana, és a dir, aquella part del continent situada al sud del desert saharià i de la zona intermitja del Sahel fins a l'actual república sud-africana, a partir del Gran Repartiment colonialista i imperialista dels anys 1884-1885 de la Conferència de Berlín fins a l'actualitat.*

L'assignatura es proposa assolir una sòlida base de coneixements d'aquest espai geogràfic que pugui servir per a posteriors i més aprofundits coneixements de la zona: els diferents models d'explotació colonials previs a la independència (el britànic, el francès, l'espanyol, el portuguès, l'alemany o bé l'italià); l'economia de la regió abans i després de llur independència; l'impacta de les dues guerres mundials; els diferents sistemes polítics; les lluites d'alliberament nacional i els seus orígens; el paper dels diferents Estats existents en l'actual model econòmic capitalista globalitzador; les experiències socialistes; els grans problemes actuals com puguin ser la manca d'aliments, el SIDA, els moviments migratoris, la corrupció, la fallida dels Estats...

En definitiva, es tractaria d'adquirir uns mínims coneixements indispensables per valorar una àrea d'especial transcendència en el món actual i on més clarament, se'ns mostren les conseqüències positives i negatives del procés econòmic globalitzador.

TEMARI:

1.-Divisió geogràfica i situació dels països actuals: ètnies, religions i grans àrees lingüístiques.

- 2.-Antecedents europeus a la zona. El Gran Repartiment d'un continent: la Conferència de Berlín de 1884-1885 i els conflictes estratègics posteriors.
- 3.-El desenvolupament colonial entre 1884-1885 i 1914: la conquesta efectiva del territori. El desenvolupament polític, econòmic, religiós i social.
- 4.-L'Àfrica colonial britànica.
- 5.-L'Àfrica colonial francesa.
- 6.-Les colonitzacions belga, alemanya, portuguesa i espanyola.
- 7.-El Petit Repartiment, 1918-1939: els mandats de la Societat de Nacions, la política francesa d'associació i l'intervencionisme italià.
- 8.-La Segona Guerra Mundial i el procés descolonitzador: el legat colonial, les arrels polítiques i intel·lectuals del nacionalisme africà, els processos d'independència i l'Organització de la Unitat Africana (OUA). Els casos del Zaire, Guinea Equatorial, Kenya, Tanzània, Zimbabwe...
- 9.-Un cas paradigmàtic d'alliberament nacional i racial: la República Sud-africana.
- 10.-Àfrica un continent oblidat en el Món actual: fronteres fictícies, inestabilitat política, corrupció i lluites d'influència per als recursos naturals.
- 11.-Les conseqüències d'un oblit: fam, misèria, conflictes civils i malalties (SIDA).

BIBLIOGRAFIA:

Durant el curs s'anirà proporcionant una bibliografia més específica sobre els diversos temes i aspectes concrets, així com també de general. A banda de la bibliografia orientativa hi haurà un dossier amb dades, mapes, textos...de lectura obligatòria (només el dossier serà de lectura obligatòria).

*ATMORE, Anthony i OLIVER, Roland, "*Àfrica des de 1800*", Madrid, Alianza Editorial, 2004 (diverses edicions).

*BENOT, Yves, "*Ideologías de las independencias africanas*", Barcelona, Dopesa, 1973.

*COQUERY-VIDROVITCH, G. I MONIOT, H., "*Àfrica negra de 1800 a nuestros días*", Barcelona, Labor, 1976.

*HOCHSCHILD, Adam, "*El fantasma del Rey Leopoldo*", Barcelona, Ed. Península, 2008.

*KAPUSCINSKI, Ryszard, "*El emperador*", Barcelona, Anagrama, 2006.

*LOBO ANTÚNEZ, António, "*Cartas de la guerra: Correspondencia desde Angola*", Barcelona, Debate, 2006.

*LOCKWOOD, Matthew, "*El estado de África. Pobreza y política en África y la agenda para la actuación internacional*", Barcelona, Intermón-Oxfam, 2007.

*MANJI, Firoze i MARKS, Stephen (eds.), *"China en Àfrica: ¿Ayuda o arrasa? Perspectivas africanas sobre la irrupción del gigante asiático y sus consecuencias"*, Editorial Oozeabap, Barcelona, 2007.

*MASEGOSA, Alberto, *"Crónica de un viaje al sur del Sáhara"*, Madrid, Ed. Catarata, 2007.

*MORÁN, Fernando, *"Revolución y tradición en África negra"*, Madrid, Alianza, 1971.

*OYA, Carlos i SANTAMARÍA, Antonio, *"Economía política del desarrollo en África"*, Madrid, Akal, 2007.

*SÁNCHEZ PIÑOL, Albert, *"Pallassos i monstres"*, La Campana, 2008.

AVALUACIÓ:

Consistirà en una prova o examen final d'assignatura que tindrà diverses parts:

*Una primera part consistirà en un test que com a màxim tindrà un valor d'**un punt i mig (1'5 punts)**, amb noms de polítics, pobles, religions i llengües relacionades amb zones geogràfiques i ètniques, noms de regions i llur pertinença a determinats Estats, dates cronològiques clau, dades econòmiques, noms de formacions polítiques o bé sindicals, expressions determinades amb especial significació a països concrets, monedes nacionals...a triar entre possibles respostes.

*Una segona part amb un mapa mut on col·locar algunes regions, Estats, ciutats importants...amb un valor màxim de **mig punt (0'5 punts)**.

*Una tercera part amb dos temes a triar-ne un amb un valor màxim de **cinc punts (5)**.

*I finalment, sis preguntes o qüestions curtes de les quals se'n triaran **tres** amb un valor màxim d'**un punt (1)** per pregunta o qüestió.

Els continguts de la prova o examen final es faran sobre dos elements: les explicacions donades a classe i el material del dossier que és de lectura obligatòria. Naturalment, també es tindran en compte els possibles coneixements obtinguts de la lectura de la bibliografia donada al llarg del curs i que es vegin reflectits en alguna o algunes de les qüestions plantejades.